

Komentář Odborného panelu- SCOPUS

Ford: 6.5 Other Humanities and th Arts

Vypracoval: doc. Dr. Ing. Alena Salašová

Datum vypracování: 11. 8. 2021

Základní otázky – obory FORD

1. **Jaká je úroveň oboru v ČR v mezinárodním srovnání? (Je podle vašeho odborného názoru komentovaný obor – při pohledu neomezujícím se pouze na bibliometrická data - na úrovni srovnatelné s vyspělými zeměmi? Případně srovnatelný se zeměmi s obdobnými, pro daný obor relevantními, podmínkami - kulturními, ekonomickými, společenskými ...)**

Oborovou skupinu 6.5 Other humanities and Arts nelze považovat za samostatný obor, přesto má pro rozvoj poznání velký význam především ve vazbě na interdisciplinaritu. V posledních letech význam a přínos interdisciplinarit narůstá, a to nejenom v oblasti humanitních věd. Sledování kvality výsledků zařaditelných do této skupiny je proto velmi významné.

S ohledem na to, že oborovou skupinu 6.5 Other humanities nelze považovat za samostatný obor, nelze ani srovnávat její vztah k mezinárodnímu prostředí. Systém zařazování časopisů v databázi Scopus ve vztahu k této oborové skupině se jeví jako velmi problematický a obtížně využitelný (obsahuje celou řadu chybných zařazení publikací). Data zaslaná v letošním roce jsou naprosto nepoužitelná (chybovost na úrovni 99%) a nelze z nich vyvozovat žádné relevantní závěry. Vyjadřovat se proto jakýmkoli způsobem k úrovni tohoto „oboru“ v mezinárodním srovnání bych považovala za nedoložitelné.

2. **Je tato úroveň adekvátně reflektována zpracovanou bibliometrickou analýzou? Je zde rovněž možnost stručně uvést významné znaky publikační kvality a publikační zvyklosti oboru neobsažené v analýze Modulu 2.**

Posuzování kvality vědeckých výkonů v této oblasti pouze dle dat z databází Scopus a WoS je velmi zavádějící. Pro tyto obory se jeví jako podstatně vhodnější systém peer-review hodnocení. Při srovnání výpovědní hodnoty dat WoS a Scopus, má v letošním roce větší výpovědní hodnotu databáze WoS (k dispozici pro subford byly pouze data bez AIS). Chybovost dat je relativně nízká, dominují přesahy do oborů muzeologie, filologie, filozofie, historie, umění a religionistika. Skupina je velmi nesourodá; jako celek ji lze posuzovat pouze s vysokými obtížemi. Bylo by vhodnější data relevantní fordu Humanities and Arts „rozřadit“ podle příslušnosti k ostatním subfordům a posuzovat je společně v rámci příslušného subfordu než hodnotit jako „samostatný vědní obor“ v rámci samostatného subfordu 6.5.

Chybovost přiřazování časopisů a výsledků k oborové skupině 6.5 je dle databáze Scopus příliš vysoká než aby mohla být pro hodnocení kvality vědy vůbec využitelná. Problémem identifikace relevantních časopisů pro hodnocení je právě interdisciplinarita publikací. Výsledky mohou být publikovány v časopisech širokého oborového zaměření (mají spíše charakter

sborníků vědeckých prací, typické pro časopisy typu "journal of science", Proceedings nebo "acta") nebo se jedná o časopisy jiného vědeckého zaměření, které tyto příspěvky sice přijímají jako jiný úhel pohledu na ústředně sledovanou disciplínu, ale v limitovaném počtu. Protože vědecké časopisy vždy preferují publikace s vysokým potenciálem citovanosti není vůbec překvapivé, že zastoupení článků společenských věd je v nich mizivé. Hodnocení kvality vědeckých výstupů v oblasti Humanities and Arts má dle časopisů s nejvyšším SJR proto téměř nulovou výpovědní hodnotu. V letošní dávce dat se objevují sporadicky publikace ve velmi kvalitních časopisech typu Nature, Science, Scientific reports nebo Plos One, jsou to ale spíše výjimky. Vždy se jedná o výzkum založený na přesahu fordu 6. Humanities nad Arts s biologii (např. genetikou) nebo chemií.

Základním problémem pro vyhodnocení kvality a pořadí časopisů relevantních k oborové skupině 6.5 Other Humanities and Arts je jejich samotná identifikace. Relativně vysoký počet časopisů prvního decilu a 1. a 2. kvartilu sice deklaruje interdisciplinaritu, ale chápe ji a) pouze v rámci oborů přírodních věd nebo b) mezi přírodními a technickými vědami. Pokud by mělo být hodnocení vědeckých výkonů v oborové skupině 6.5 dle databáze Scopus prováděno, musely by se nejdříve vytřídit skutečně oborově relevantní časopisy. Data byla pro toto hodnocení tříděna ručně většinou dle abstraktů, výjimečně full textu publikací (viz příloha). Tento postup je ale při větším množství dat téměř nepoužitelný. K časopisům, které v tomto roce zkreslily výsledky patří např. podobně jako loni např. Journal of the Acoustical Society of America, Clinical Neuropsychologist, Journal of Logic and Computation, Neurocase nebo Psychonomic Bulletin and Review, Československá psychologie. **Oproti loňskému roku se relevance zařazení publikací výrazně!!! zhoršila.** Zaslán byl extrémně velký soubor dat (1597), z nichž pouze minimum tvoří publikace patřící do subfordu 6.5. Většinu tvoří mix publikací zejména z oblasti biologie, chemie, fyziky, matematiky, ekonomie, sociologie, psychologie a politologie. **Je potřebné změnit systém filtrace dat pro bibliometrickou analýzu v subfordu 6.5.!!! jinak nelze hodnocení provádět.**

3. Do jaké míry se informace o nejvýznamnějších periodických v databázích WoS a Scopus překrývá? Nakolik přináší Scopus podstatné informace o oboru navíc?

Data Scopus a WoS se v letošních dávkách téměř vůbec nepřekrývají (viz oba soubory). V Příloze4_bez_AIS (WoS) se objevují skutečně oborově relevantní časopisy, zatímco v dávce Příloha3_Scopus je zejména v D1 a Q1-Q2 vidět vysoký podíl překryvu Scopus a WoS časopisů, bohužel většinově jde o publikace s chybným přiřazením k fordu. Data Scopus, tak jak byla pro letošní hodnocení v subfordu 6.5 připravena, podstatné informace o „oboru“ nepřináší, spíše je zamlžují.

Informaci WoS doplňují sborníky (Příloha5_sborníky). Ze 14 publikací je pouze 6 zařazených správně do 6.5. Počet sborníků je ale velmi nízký (4), proto z uvedených dat nelze vyvozovat žádné významnější závěry.

4. Má obor vysokou úroveň své produkce ve srovnání se světem? Dochází v daném oboru k nadprodukci v méně kvalitních segmentech? Pokud ano, jak byste ji vysvětlili?

Tato databáze je tak zatížena chybovostí, že nemá v daném směru žádnou výpovědní hodnotu.

5. Dochází k významným překryvům s jinými obory, zejména u článků ve vyšších pásmech? Můžete to stručně okomentovat? Odpovídají publikace klasifikované jako D1 a Q1 předpokládaným obsahem a zaměřením skutečně výzkumu v oboru FORD do jakého jsou přiřazeny (viz seznam jednotlivých článků v přílohách).

Ne, neodpovídají, viz odpověď na otázku č. 2. Do oboru 6.5 jsou nesprávně zařazovány publikace z jiných oborů, zejména z oboru 5.1 Psychology and cognitive science, s vysokou frekvencí se vyskytuje biologie, matematika, fyzika, sociologie, psychologie nebo lékařské vědy. Tento problém je patrný zejména u D1, Q1-Q2.

- 6. Jaké VO jsou podle oborových bibliometrických zpráv v daném oboru nejvýznamnější z hlediska produkce v D1 a Q1? Odpovídá významný podíl na špičkových výstupech relativně velikosti VO (viz referenční údaje a vaše znalosti oboru)?**

Z dat v D1, Q1-Q3 nevyplývá jednoznačně významné postavení některé VO. Zastoupeny jsou zejména větší univerzity, které mají humanitní obory, zejména Univerzita Karlova, jedná se ale pouze o jednotky publikací.

Základní otázky – významné VO v oboru

- 7. Jaký je bibliometrický profil nejdůležitějších z těchto VO ve srovnání s benchmarky (svět, ČR)? Dosahují dle bibliometrie světové úrovně, případně ji převyšují?**

S ohledem na výše uvedené nelze odpovědět.

- 8. Je podle vašeho názoru bibliometrický výkon zásadní také z hlediska mise těchto VO? (Např. některé VO věnující se aplikovanému výzkumu můžou mít významný výkon v M2, ale z hlediska jejich mise nemusí mít zásadní úlohu.)**

Data nejsou v tomto směru průkazná.

- 9. Změnila bibliometrická analýza SCOPUS zásadním způsobem Váš pohled na některou z hodnocených VO?**

Ne.

- 10. Existují v oboru VO, které podle Vašeho názoru produkují významný podíl národních výsledků, přesto se mezi špičkovými VO podle bibliometrie neobjevují?**

S ohledem na multioborový charakter subfordu 6.5 nelze odpovědět (teoreticky zde mohou být výstupy všech VO, které mají přesah do humanitních oborů nebo spolupracují s humanitně orientovanými VO pracovišti). V této oborové skupině bych očekávala např. Národní památkový ústav, ten ale v databáze chybí.